

Utdanningsdirektoratet

Oslo, 18. juni 2019
Ref.: 123/19/TLH/ac

Utdanningsdirektoratet - Høringsinnspill om nye lærerplaner

Norsk Psykologforening har lenge vært opptatt av at læreplanene skal bidra til at elevene får økt kunnskap om grunnleggende viktige psykologiske faktorer som bygger opp under en mest mulig helhetlig forståelse av seg selv og andre og de relasjonelle forholdene som er vesentlige for god psykisk helse og livskvalitet.

Vi vedlegger innspill fra 2016 som redegjør nærmere for dette.

Generell vurdering av folkehelse og livsmestring

De nye læreplanmålene har folkehelse og livsmestring som gjennomgående temaer. Dette gir rom for å utvikle grunnutdanning med mer fokus på psykisk helse og livskvalitet enn tidligere. Vi ser at det her legges vekt på forhold som er av betydning for opplevd psykisk helse og livskvalitet som for eksempel språk og identitetsutvikling, tenkning, kommunikasjon, å kunne uttrykke egne og andres følelser m.m (fra norskfaget) eller identitet, identitetsutvikling i fellesskap, innsikt i relasjoner og tilhørighet og påvirkningsfaktorer for dette m.m (Samfunnsfag).

Forslag til tydeligere omtale av psykisk helse relaterte forhold i Naturfag

Et uttalt mål med fagfornyelsen er å redusere kompetansemål og åpne for fordypning i læring. Vi legger dette til grunn, men vi mener imidlertid at når det gjelder beskrivelsen av om oss som mennesker, er det psykologiske grunnlaget i så stor grad fraværende og gir en mangelfull forståelse og kunnskap på områder som spiller en stor rolle for opplevd psykiske helse og livskvalitet.

I *Naturfag* er det meningen at elevene skal få «kompetanse til å ivareta egen og andres helse... Kunnskap om kroppens systemer og hvordan de påvirker hverandre skal hjelpe elevene i å ta vare på egen kropp og helse i et livslangt perspektiv.»

Her mener vi det må tydeliggjøres at «kroppen» er mer enn en fysisk organisme. Implisitt er det mulig å tolke kropp og helse vidt, men tradisjonelt er dette primært blitt knyttet til anatomiske forhold, reproduksjon og fysisk aktivitet. Psykologiske forhold som tanker, følelser og relasjoner utgjør en uløselig del av helheten «kropp og helse» og må eksplisitt benevnes fordi det ikke er en sterk tradisjon for undervisning i dette.

Nedenfor foreslår vi eksplisitt (i *rødt/kursiv*) på hvilken måte Naturfag kan endres for å åpne opp for en mer helhetlig ivaretagelse av kropp og helse.

Læreplan i naturfag

Naturfag skal bidra til at elevene får kompetanse til å ivareta egen og andres helse.

Kropp og helse

Elevene skal forstå hvordan kroppens store og små systemer virker sammen. De skal også forstå hvordan kroppen, *tankene og følelsene* utvikler seg. Kunnskap om kroppens systemer og hvordan de påvirker hverandre skal hjelpe elevene i å ta vare på egen kropp og *psykiske* helse i et livslangt perspektiv.

Folkehelse og livsmestring

I naturfag handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å gi elevene kompetanse til å ta informerte og gode helsevalg. Kunnskap om kroppens systemer og hvordan disse fungerer sammen, kan gi elevene faglig grunnlag for å forstå *seg selv og* sin egen kropp og unngå sykdommer og andre helseutfordringer. Pubertet, seksualitet, rusmidler, legemidler og levevaner er sentrale tema, som inkluderer både fysisk og psykisk helse.

Kompetansemål etter 4. trinn

- beskrive menneskekroppen, *vanlige tanker og følelser*, og samtale om likheter og ulikheter mellom kjønnene
- beskrive funksjoner i kroppens ytre *og indre* forsvar og samtale om hvordan dette *gir helse* og verner mot sykdom

Kompetansemål etter 7. trinn

- gjøre rede for kroppslige *og mentale* forandringer i puberteten og samtale om hvordan puberteten kan påvirke følelsene
- samtale om hva helse er, og drøfte hvordan livsstil *og relasjoner* påvirker helse

Kompetansemål etter 10. trinn

- drøfte spørsmål knyttet til seksuell og reprodutiv helse
- sammenligne nervesystemet og hormonsystemet og beskrive hvordan *trivsel*, rusmidler, legemidler, miljøgifter og doping påvirker signalsystemene

Vennlig hilsen
Norsk psykologforening

Tor Levin Hofgaard
President